

ДЕЯКІ ТАКТИЧНІ ПРИЙОМИ ЦИВІЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

ТАКТИКА НАПАДУ

Нападаючою стороною є позивач. Він розпочинає процес. Він перший з'являється на арені. Це багато в чому визначає його тактичні переваги. Позивач має можливість вибору:

- 1) способу порушення справи;**
- 2) відповідача;**
- 3) часу для пред'явлення позову;**
- 4) підсудності;**
- 5) меж судового розгляду.**

Позивач може використовувати такі тактичні прийоми.

ПОРУШЕННЯ СПРАВИ З ІНІЦІАТИВИ ІНШИХ ОСІБ

В інтересах позивача справу порушує інша особа. Позивач має пасивне становище, він не нападає. Відповідач захищається від осіб, які ініціювали процес, а не від позову. Відбувається, так би мовити, підміна цілі.

ст. 45 ЦПК України

ст. 23 Закону України «Про прокуратуру»

ч.1 ст. 24 Закону України «Про захист прав споживачів»

ОБРАННЯ ПІДСУДНОСТІ

Суд, який розглядатиме справу, визначається за правилами про підсудність.

Цей тактичний прийом дозволяє позивачу обрати суд. Підсудність визначається місцем проживання однієї із сторін або місцем заподіяння шкоди, або місцем виконання договору. Тому навіть коли передбачена альтернативна підсудність, право вибору обмежується декількома судами, у більшості - двома. Але і така: альтернатива для позивача може мати істотне значення.

Три методи впливу на формування підсудності:

- 1) залучення співвідповідачів;**
- 2) корегування позовних вимог;**
- 3) пред'явлення позову до відповідача, місце проживання якого невідоме.**

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОЗОВУ

Забезпечення позову перешкоджає відповідачеві здійснювати свої права і гарантує реальне виконання позитивного рішення суду.

Забезпечення позову можливе не лише для гарантування реального виконання позитивного рішення, але й для створення перешкод відповідачеві у користуванні певним майном. Це може підштовхнути його до компромісу.

ст. 151 ЦПК України

ЗАЛУЧЕННЯ СПІВВІДПОВІДАЧІВ

Участь у процесі декількох відповідачів, замість одного, створює позивачу додаткові переваги.

По-перше, кожен із них зацікавлений у тому, щоб не відповідати за позовом.

По-друге, бажаючи захистити свої інтереси, співвідповідачі будуть надавати суду докази, які позивач може використати для обґрунтування власної позиції.

По-третє, рішення суду, за яким на співвідповідачів покладається солідарний обов'язок, може бути виконане за рахунок будь-кого із них. Стягувач матиме більше шансів на реальне виконання рішення.

ст. 32 ЦПК України

ЗМІНА ПІДСТАВ ПОЗОВУ, ПРЕДМЕТА ПОЗОВУ

Відповідач захищається проти тих вимог, які зафіксовані в позовній заяві. Зміна предмета чи підстав позову вимагає від відповідача нових аргументів та нової тактики захисту.

Використання цього прийому дозволяє виявити аргументи та докази відповідача, які потім можна використати для обґрунтування власних вимог, заявити про найбільш незручні для захисту вимоги. Первинний позов може взагалі мати спеціальне тактичне призначення - «розкрити» відповідача, виявити його найслабші місця. Згодом позовні вимоги сформулюються так, як потрібно.

ОБ'ЄДНАННЯ ПОЗОВНИХ ВИМОГ

Розглядати в одному провадженні декілька вимог: основну і додаткові. Додаткові використовувати для «торгів» із відповідачем.

ч.2 ст. 118 ЦПК України

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!